

Näringsdepartementet

Sekretariatet för EU och internationella frågor, EU-samordning

Rådets möte (konkurrenskraft (inre marknaden, industri och forskning)) den 27–28 september 2018

Kommenterad dagordning

- 1. Godkännande av dagordningen**
- 2. A-punkter**

Konkurrenskraftsrådet (industri och den inre marknaden) den 27 september 2018

Icke lagstiftande verksamhet

3. Konkurrenskraftsavstämning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Presentation av kommissionen samt erfarenhetsutbyte.

Ansvarigt statsråd: Sven-Erik Bucht.

Förslagets innehåll:

Avstämning av konkurrenskraftsläget, s.k. ”Competitiveness Check-ups”, är en återkommande dagordningspunkt på konkurrenskraftsrådet. Punkten har införts i syfte att identifiera och beakta konkurrenskrafts- och tillväxtaspekter inom andra politikområden. Dagordningspunkten omfattar en presentation från kommissionen om konkurrenskraftsläget för unionen kring ett specifikt tema samt en andra del med erfarenhetsutbyte i frågan om konkurrenskraft i stort. Denna gång har dagordningspunkten fokus på konkurrenskraftens regionala dimension.

Kommissionen förväntas presentera en analys som visar på vikten av att lyfta de mindre utvecklade regionerna i syfte att stärka EU:s konkurrenskraft. Även om skillnaderna mellan EU-medlemsstaterna minskar och nya medlemsstater utvecklas väl så kvarstår och ökar i vissa fall ojämlikheterna mellan medlemsstaternas regioner. Ekonomiska skillnader mellan rika och produktiva regioner och de minst rika och produktiva regionerna ökar. Skillnaden mellan de tekniskt mer utvecklade regionerna och de mindre utvecklade riskerar att fortsätta öka om inte regeringar och regionala myndigheter vidtar åtgärder för rätt utbildning, innovation m.m.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen föreslår att Sverige välkomnar analysen och pekar på det svenska regionala tillväxtarbetet, vikten av att beakta regioners särskilda förutsättningar och att dialog och samarbete behövs för att vidta rätt åtgärder.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Konkurrenskraftsavstämningen har tidigare varit föremål för information och samråd med Riksdagen, senast den 25 maj 2017, dock med ett annat tema.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

4. En ny syn på europeisk industri: artificiell intelligens och robotik

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Presentation av kommissionen och det österrikiska ordförandeskapet, följt av en riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg.

Förslagets innehåll:

I maj presenterade kommissionen ett meddelande om artificiell intelligens (AI) för Europa (KOM(2018) 237). Kommissionen föreslår i meddelandet ett europeiskt AI-initiativ med ett tredelat syfte:

- främja EU:s tekniska och industriella kapacitet och användningen av AI i såväl privat som offentlig sektor, bl.a. genom ökade investeringar inom ramprogrammet för forskning och innovation Horisont 2020 och genom att stödja utvecklingen av en plattform för efterfrågestyrd AI,
- förbereda EU på de socioekonomiska förändringar som AI medför, bl.a. genom att uppmuntra modernisering av arbetsmarknads- och utbildningssystem,
- samt att säkra ett lämpligt etiskt och rättsligt ramverk för AI, bl.a. genom framtagandet av etiska riktlinjer och inrättandet av en europeisk AI-allians.

Meddelandet har följts av ett förslag till förordning om programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021–2027 (KOM (2018) 434). Det nya programmet, som är tänkt att komplettera och skapa synergier med andra instrument i den fleråriga budgeten, syftar till att stödja den digitala

omvandlingen av ekonomi och samhälle i Europa, där AI har en framskjuten roll.

Nästa steg är enligt kommissionen att under 2018 arbeta fram en samordnad handlingsplan kring AI för perioden 2019–2025. En första diskussion har ägt rum i högnivågruppen för industrins digitalisering. Det österrikiska ordförandeskapet har tidigare aviserat de särskilt avser prioritera en modernisering av EU:s industripolitik, där digitalisering och i synnerhet AI och robotik ska vara en utgångspunkt.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att AI bör ha en framskjuten plats i den europeiska diskussionen, liksom att utvecklingen inom AI och dess potential för industrins utveckling återspeglas i en kommande europeisk industristrategi. Sverige gynnas av att EU utvecklas till en attraktiv och konkurrenskraftig arena där studerande, forskare, företag och offentliga aktörer kan arbeta med utveckling och användning av AI. Då framväxten av automation, robotteknik och AI i stor utsträckning påverkar arbetsmarknaden anser regeringen att det är viktigt att inkludera arbetsmarknadens parter i arbetet framöver för att hantera den omställning som detta innebär för framtidens arbetsmarknad. AI prioriteras i Sverige genom en nationell inriktning samt privata och offentliga investeringar. Viktiga frågor för en samordnad handlingsplan är internationella standarder, etiska riktlinjer, användningen av befintliga testbäddar och samarbeten mellan akademi och industri inom Europa. Det är även viktigt att lyfta risker som nya typer av cyberattacker eller sänkta trösklar för angrepp mot det demokratiska samhället. Regeringen anser att arbetet med AI måste ta hänsyn till nationella säkerhetsintressen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Ärendet har inte tidigare behandlats i EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Rådets ordförande har aviserat att konkurrenskraftsrådet kommer att få ytterligare information om högnivågruppens arbete på mötet den 29 november. Vidare väntas konkurrenskraftsrådet senare under året anta rådsslutsatser om en framtida industristrategi där digitalisering, AI och robotik väntas vara en central komponent.

Faktapromemoria:

Artificiell intelligens för Europa 2017/18:FPM96.

Förordning om programmet för ett digitalt Europa för perioden 2021-2027
2017/18:FPM147.

Övriga frågor

5. a) Uppföljning från det informella mötet mellan ministrar ansvariga för konkurrenskraft (Wien, 15–16 juli 2018)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Presentation av det österrikiska ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg.

Förslagets innehåll:

Under agendapunkten förväntas det österrikiska ordförandeskapet följa upp det informella ministermötet som hölls i Wien den 15–16 juli där digitalisering, värdekedjor, innovationer, utbildning och artificiell intelligens diskuterades.

b) Genomförande av den Digitala Inre marknadsstrategins e-handelsinitiativ: var befinner vi oss och vägen framåt

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen

Ansvarigt statsråd: Ann Linde.

Förslagets innehåll:

Kommissionen väntas övergripande informera om genomförandet av de e-handelsinitiativ som finns inom ramen för den Digitala Inre marknadsstrategin (DSM). Strategin, som presenterades den 6 maj 2015, tar ett brett grepp om digitaliseringen av den inre marknaden. Ett av strategins tre huvudsyften är att förbättra tillgången till digitala varor och tjänster för konsumenter och företag, genom att till exempel förbättra förutsättningarna för gränsöverskridande e-handel. Mellan vintern 2015 och hösten 2016 presenterade kommissionen flera lagförslag på området: i)

Geoblockering ii) Digitala kontrakt – Kommissionens förslag till direktiv om avtal rörande tillhandahållande av digitalt innehåll iii) Digital kontrakt – varor iv) Reduceras moms på e-handel v) Moms på e-publikationer vi) Paketleveranser vii) CPC konsumentskydd. De flesta av förslagen har antagits eller nått en allmän inriktning.

c) En europeisk detaljhandelssektor som lämpar sig för 2000-talet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Ann Linde.

Förslagets innehåll:

Europeiska kommissionen presenterade i april 2018 ett meddelande om en europeisk detaljhandelssektor som lämpar sig för 2000-talet. Detta meddelande aviserades redan i strategin för den inre marknaden från 2015 (även kallad inre marknadsstrategin).

Med hänsyn till bl.a. e-handels snabba framväxt krävs åtgärder på såväl nationell som regional och lokal nivå för att öka konkurrenskraften för detaljhandelssektorn. Målet med kommissionens meddelande är att bidra till att öppna upp detaljsektorns potential för EU:s ekonomi. Meddelandet presenterar bästa praxis i syfte att modernisera detaljhandeln på den inre marknaden och för att uppnå en konkurrenskraftig detaljhandelssektor. Det ska uppnås genom att identifiera begränsningar inom detaljhandelssektorn och genom att presentera bästa praxis för att främja detaljhandelssektorn.

Meddelandet identifierar två olika typer av regleringsrestriktioner som påverkar detaljhandeln och som därmed bör belysas. Den första gruppen innehåller restriktioner för etablering. Exempel på sådant krav är ekonomisk behovsprövning som innebär att medlemsstaten ifråga gör en bedömning huruvida marknaden är mättad och om större delen av den samlade köpkraften är in-tecknad. Sådana typer av behovsprövning förekommer, trots förbud, i flera medlemsstater och utgör ett reellt hinder för stora svenska företag när de önskar etablera sig i andra medlemsstater. För svenskt vidkommande är det viktigt att motverka krav med ekonomiska mål och oproportionerliga krav som tar sikte på verksamheten istället för markanvändningen och stadsplaneringen, och som därmed hindrar nya

detaljhandelsetableringar. Den andra gruppen innehåller restriktioner för den löpande verksamheten. Det kan vara begränsningar i t.ex. öppettider för butiker samt begränsningar för säljfrämjande åtgärder och rabatter.

d) Slutsatser från konferensen som uppmärksammade 25-års firandet av den inre marknaden (Prag, den 8 juni 2018)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den tjeckiska delegationen.

Ansvarigt statsråd: Ann Linde.

Förslaget innehåller:

Tjeckien väntas informera om den konferens man i juni stod värd för, ”The Single Market: Yesterday, Today and Tomorrow”, i samband med 25-års firandet av den inre marknaden. Konferensen belyste utvecklingen av den inre marknaden generellt och den fria rörligheten för tjänster specifikt.

e) Slutsatser från Single Market Forum (Riga, 14 september 2018)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från den lettiska delegationen.

Ansvarigt statsråd: Ann Linde.

Förslaget innehåller:

Lettland väntas informera om slutsatserna från det forum man stått värd för i syfte att uppmärksamma 25 år med den inre marknaden. Forumet ägde rum den 14 september och organiserades i samarbete med Europeiska kommissionen. Forumet belyste mervärdet och utvecklingen av EU:s inre marknad och hade samtidigt ett framåtriktat perspektiv.

Konkurrenskraftsrådet (forskning) den 28 september 2018

Lagstiftningsöverläggningar

(Offentlig överläggning i enlighet med artikel 16.8 i fördraget om den Europeiska unionen)

6. Horisont Europa: Ramprogram för forskning och innovation 2021–2027

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion.

Ansvarigt statsråd: Helen Hellmark Knutsson.

Förslagets innehåll:

Förslaget till ramprogram för forskning och innovation 2021–2027 (Horisont Europa) består av två delar, en förordning om struktur och regler för deltagande samt ett beslut för innehållet i programmet. Bägge akterna antas genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet. De utgör en del av kommissionens övergripande förslag till EU:s fleråriga budgetram för perioden 2021–2027.

Ramprogrammet består av tre pelare benämnda, Öppen vetenskap, Globala utmaningar och industriell konkurrenskraft samt Öppen innovation. Pelarna är understödda av en del benämnd Förstärkning av det europeiska forskningsområdet. Kommissionen föreslår en finansieringsram för Horisont Europa 2021–2027 på 97,6 miljarder euro (löpande priser).

Pelaren Öppen vetenskap består av tre delar, Europeiska forskningsrådet (ERC), Marie Skłodowska Curie Actions (MSCA) samt Forskningsinfrastruktur. Pelaren Globala utmaningar och industriell konkurrenskraft består av fem utmaningskluster samt indirekta aktiviteter för det gemensamma forskningscentret. De fem klustren är Hälsa, Inkluderande och säkra samhällen, Digitala frågor och industri, Klimat, energi och mobilitet, Livsmedel och naturresurser De framtida Uppdragen utgår också från pelare II.

Den tredje pelaren, Öppen innovation, består av Pelaren innehåller tre delar; inrättandet av ett europeiskt innovationsråd (EIC), förbättringar av europeiska ekosystem för innovation samt fortsatt stöd till Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT).

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen välkomnar kommissionens förslag till ramprogram för forskning och innovation, Horisont Europa. Förslaget bygger på ett positivt sätt vidare på det pågående programmet Horisont 2020. Regeringen välkomnar särskilt att strukturen med tre pelare behålls samt att största andelen av budgeten avsätts till samarbetsprojekt (pelare II Globala utmaningar och industrins konkurrenskraft).

EU:s satsningar på forskning och innovation genom programmet måste i ökad grad bidra till att möta samhällsutmaningar med lösningar som får stort genomslag i samhället och som skapar positiva effekter samt mervärde för medborgarna. Forskning och innovation bör fortsatt vara integrerat i hela ramprogrammet.

EU:s forskningsprogram 2021–2027 ska tydligt bidra till FN:s hållbarhetsmål – Agenda 2030 och SDG¹. Detta bör tydliggöras jämfört med kommissionens förslag. Humaniora och samhällsvetenskap samt miljö- och klimataspekter är viktiga horisontella aspekter i hela programmet utifrån deras centrala roll kring hållbarhetsmålen. Ramprogrammet bör omfatta ett jämställdhetsperspektiv.

Projekt i Horisont Europa ska, liksom i tidigare ramprogram, prioriteras utifrån excellens där de högst rankade ansökningarna finansieras.

Förslaget till ramprogram för forskning och innovation är ett av flera sakområdesförslag under förhandlingen om nästa fleråriga budgetram för 2021–27. Sveriges övergripande mål för MFF-förhandlingarna är att budgeten ska minska. En del av det generella målet för nästa budgetperiod är dock att omprioriteringar inom den minskade totala ramen bör ske till förmån för gemensamma åtgärder som konkurrenskraft, forskning och innovation. Det sker genom väsentliga minskningar av utgiftsramarna för jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken. Sveriges linje är dock alltså att hela budgeten

¹ Sustainable Development Goals; <https://sustainabledevelopment.un.org>

ska minska och att besparingar även i prioriterade områden som forskning och innovation kan behöva accepteras.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Överläggning med Utbildningsutskottet kring förslaget till Horisont Europa ägde rum den 9 augusti 2018.

Fortsatt behandling av ärendet:

Förslaget till Horisont Europa förhandlas i rådet. Ordförandeskapet har som ambition att nå en allmän inriktning om förordningen till Konkurrenskraftsrådets möte den 30 november 2018. Beslutet om det särskilda programmet kräver längre förhandling, och ordförandeskapet avser att presentera en lägesrapport för det vid Konkurrenskraftsrådet i november.

Faktapromemoria:

Faktapromemoria 2017/18:FPM155.

7. Process för programplanering inför Horisont Europa

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion.

Ansvarigt statsråd: Helen Hellmark Knutsson.

Förslagets innehåll:

Vid det informella ministermötet (forskning) i Wien den 17 juli 2018 diskuterades den planeringsprocess som KOM förslagit för att länka samman förslaget till det särskilda programmet för Horisont Europa med de tvååriga arbetsprogram som styr genomförandet av Horisont Europa. Kommissionen och medlemsstaterna föreslås tillsammans ta fram den mer detaljerade planen för innehållet i ramprogrammet och tidsätta olika insatser.

Ordförandeskapet har som uppföljning till det informella ministermötet presenterat förslag till

1. Hur den strategiska planeringen ska gå till, samt rättslig status för en överenskommen plan.

2. Vad som ska ingå i den strategiska planen

Den rättsliga statusen bestäms genom vilken nivå beslutet tas på. Beslutet kan antingen ingå i beslut om Horisont Europa, eller så sker beslut i kommittologin. Vad gäller innehållet är det främst frågan om huruvida de framtida Uppdrag och Partnerskapsprogram² som föreslås ingå i Horisont Europa, ska vara del av planeringen eller vara särskilda beslut.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att den strategiska planeringen i stor utsträckning är att jämföra med framtagningen av arbetsprogram under genomförandet av ett ramprogram. Det innebär att planeringen bör ske i kommittologin, genom programkommittéer med ledamöter från regeringskansliet tillsammans med experter från myndigheter.

Särskilt politiskt intresse finns för de Uppdrag och Partnerskapsprogram som kommissionen föreslår sätts upp under Horisont Europa. Det motiverar att beslut om Uppdrag och Partnerskap bör tas inom ramen för beslut om det särskilda programmet för Horisont Europa.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Faktapromemoria: -

² Samarbeten som baseras på artiklarna 185 eller 187 i fördraget om EU:s funktionssätt